

Nedėldienio Skaitymas.

NEDELINIS LAIKRAŠTIS.

Apmokėsnis: su prisiuntimu metams 2 rub.
pusmečiui 1 rub.
be prisiuntimo metams 1 rub. 40 kap.
pusmečiui 70 kap.

Rėdakcija Kaune.

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS

Kunigas pralotas Antanas Karosas.

◆◆◆ Už atskirą numerį 4 kap. ◆◆◆

Už apgarsinimus imama nuo eilutės arba jos vietos ant paskutinio puslapio 20 kap.

№ 34.

Kaunas. 8 (21) rugpjūčio mėn. 1906 m.

Pirmi metai.

SAVIŠALPA. — AMATNINKŲ SĄJUNGOS. *)

Jau daugel šitų teisių katalikiški pasiuntiniai darbininkams Vokietijoje, Belgijoje o iš dalies ir Austrijoje iškovojo. O idant tas visas teises įgyti ir visiškai pataisyti darbininkų santykius ant žemdarbio, pramonies ir prekybos dirvos, vienas tėra tikrai pasekmingas budas, tai tas, kad visos darbininkų luomos vienytųsi į kuopas ant pamato krikščioniškos teisybės.

Tas darbininkų draugijas suprantame teip: juog vienoje (darbo) šakoje dirbantįs susideda į kuopą dėlei apgynimo dvasiško ir medžiagiško visų sąnarių labo, o ypatingai apgynimo biednesniųjų iš savo tarpo ir jų pašelpimo. Kiekvieno tokios draugijos sąnario liuosybė būtų apginta nuo sauvalios turtingesnių draugų; lygėbė būtų paremta ant stipriausio pamato tikėjimo ir krikščioniškos teisybės; visų broliškumas tekėtų iš švenčiausios Jezaus Širdies. Tokiu budu turėtumėme atskirias draugijas artojų, murininkų, kepėjų, sargų, tarnų.

Nauda iš tokių šelpiamųjų darbininkų draugijų, suvis nepanašų į bevardes kapitalistų kompanijas, viltį padedančias vien tik ant didelio pelno ir procento, nauda yra labai didelė. Š. Raštas sako, juog „geriausias dviem būti vienkart negu vienam, nes turi naudą iš savo bendrybos; jei vienas pavirs, antrasis jį parems. Bėda vienam, nes jei pavirs, nėra kas prikeltų“ (Ecl. 4. 9—10). O ant kitos vietos sako: „Brolis, kurs yra gelbiamas brolio, kaip pilė tvirta“. (Prov. 18, 19). Žmogus sau vienas turi pražuti ir sunykti visuomeniškoje ukėje. Atsispirs prieš konkurenciją artimiausio kaimyno ir užrubežio, jei žino, juog už jį stoja ir apgina tukstančiai jo bendrų.

Negalima čionai viską aptarti, kokiu budu tokios draugijos turi būti surėdytos. Pasiiekti tikslą trumpiausiu ir tiesiausiu keliu turi čė būti už pirmąjį įstatymą ir pamatinį nusprendimą. O jų tikslas ant

to pasiremia, kad kiekvienas iš bendradraugių apsurėtų kuodaugiausiai naudos del kuno, dušios ir turtto. „Visiškai apei tai yra neabejojama, sako Leonas XIII, juog už svarbiausį daiktą reikia skaityti ugį dievotumo ir gerų papročių; tas dalykas visupirmausiai turi būti tėmijamos visame draugijų surėdyme. Kitokiu budu į niekus išėitų ir nedaug būtų geresnės už tas draugijas, kuriose apei religiją nei kiek nesirupinama.

Tokia draugija, pavyzdin visų žemdirbių apigardoje, sutvertų tvirtą reprezentaciją (atstovybą) ukiškųjų interesų. Savo sąnariams palengvintų užpirkimą sėklos ir gaspadorišku padargų, ukiškųjų produktų išpardavimą, apgintų sąnarius nuo didžių palukanų ir suteiktų jiems pigų kreditą dėl geresnio žemės išdirbimo ir atlyginimo deficito iš priežasties neužderėjimo, prašalintų mažuosius prekybos tarpininkus, kurie labiausiai skriaudžia artojus, suorganizuotų dar instituciją patarmės įstatymų dalykuose.

Tokios draugijos apgintų tikrą liuosybę per lygtuves, paskiriant, kiek adynų visudaugiausiai valna dirbti prie kokio darbo, nutariant, kiek reikia už darbą mokėti, arba nors tai, koks visumažiausias užmokesnis, už kurį pigiaus nei darbadavis nei darbininkas negali nusileisti. Draugijos padėtų įvykinti parėdymus ir institucijas delei pakėlimo žemdarbio, pramonies ir prekybos. Jos teipogi steigtų šelpiamasias kasas dėl sergančių darbininkų, senių, našlių ir našlaičių ir prižiurėtų tas institucijas.

Bažnyčios linkėjimas ir idealas, prie kurio ir mums reikia siekti, yra dar maišytos (mišrios) draugijos krikščioniškų darbininkų ir darbadavių, kurie tatau vienkart apsvarstytų savo bendrus reikalus ir vienmėsliai tuos reikalus gintų. Bet juogiai sunku tai pasiekti, tad užkartą pridera, kad darbininkai ir darbadaviai vienos rūšies (skyriaus) organizuotųsi į paraleliškas draugijas, o tos jau siųstų savo atstovus į maišytus susirinkimus. Tuose susirinkuose abidvi

*) Iš Arcivysk. Bilčevskio aplinkraščio „O Sprawie socyalnej“.

šali tarp savęs susitaikintų, o, jei butų reikalas, galėtų atsiduoti ant trečiųjų teismo ir jo išstarmėmis būtų užtikrintas privatiškas ir publiškasis ramumas. — Žinau, juog ir pas mūsų *) yra kaikurios draugijos, rupestingai užlaikančios savo senuosius ženklus ir „cechų“ veliavas. Bet tos draugijos persilpnos, nebeturi senoviškos viduramžinių cechų dvasios, nesirupina, kaip senovėje, priderančiai užlaikyti šventes ir nedėdienius, atsakančiai išmokinti mokinius religijos ir amato, nebeturi to padoriojo pasididžiavimo, kurs neleidžia jeip kaip atlikti darbą, negerai išpildyti tarnybą, kad tuomi nepažeminti amatninko vardo, prekėjo ir pramoninko.

Bet nevieni tiktai darbininkai, prekėjai, pramoninkai, turi jungtis į amatninkų draugijas. Abelnai visos luomos ir visuomenė turi susiorganizuoti ant pamato amatninkų draugijų, kurios vėl nėra tai paskutinis tikslas, bet tiktai įrankis ir pamatas busiančiam visos bendrijos krikščioniškam sutvarkymui. Kiekviena tokia draugija siųstų atstovus į seimą ir parlamentą, kurie pertai nebus, lygu kokia gauja žmonių kartais nežinančių, nei kokie reikalai jų rinkikų, bet bus išreiškimas visų interesų krašto ir visų jo luomų.

Šalip tų amatninkų draugijų Leonas XIII dar karštai pataria steigti smulkesnius ratelius amatninkų, darbininkų, šeimynų gaspadas ir terminatorių bendrijas, kurių tatai draugijų ypatingas tikslas būtų: tikėjimiškas ir doriškas sąnarių auklenimas, platinimas dvasios vienybės ir meilės, ištaisymas pagarbos savo amatui ir sąžiningumo darbe.

Toliaus, juogiai teisybė tėra viena visiems, ir darbadaviams ir darbininkams, tai Leonas XIII darbininkų luomoms sako netik apei jų teises bet ir apei jų priedermes. „Iš tų priedermių beturtis turi pildyti šitas: pilnai ir ištikimai atlikti darbą, kurį iš liuosos valios ir teisingai sulygo; neskriausti darbadavio nei turto nei ypatos; savo teises beginant, nėkuomet nevartoti gvalto ir nekelti maišto; saugotis ištvirkusių žmonių, tyčiomis paduodančių perdidelę viltį ir perplačius prižadėjimus, kurie paskui pasibaigia nusiminimu ir netekimu turto“.

Taigi darbininkas skriaustų savo darbdavį, jei žinodamas, kad fabrikantas su piningiška bausme apsiėmė ant paskirto laiko pristatyti gelumbę, o jis norėtų tokį užmokesnį išreikalauti, kad per tai fabrika eitu į bankrutą; arba vėl, jei darbininkas arba tarnas, dėl to vien, juog javai jau prinoko ir dalgio laukia, reikalautų nuo dvarponio arba gaspadoriaus ant keliolikos margių, teip didžio užmokesnio, kad jis, vietoj pelno, nuo kiekvieno kviečių arba bulbių saiko dar nuostolį turėtų. Darbadavis ir pirklys turi prigimtą teisę, kad žemė, fabrika, kapitalas atneštų anam teisingą pelną.

Jei visa bendrija susitvarkys šituo budu ant pamato amatinių draugijų, tai viešpatystė bendrus

*) Galicijoje.

darbadavių ir darbininkų santikius tik tiek tegalės kontroliuoti, juog saugos nuo skriaudų, baus už perdėjimus, teturės abelną priežiūrą.

Vertė kun. Turauskis.

Sveikata.

(Kunigo Geručio)

T a s a.

Gryname lauke ore amonijako yra visai mažai. Daugiausiai jo randas nešvariose, apkoneveiktose miestų gatvėse, kliozetuose ir arti jų, atšlajimuose ir visur mėšlynuose. Ukininkas myli mėšlą, kaipo reikalingą ukei ir partai nemėgsta jo prašalinti nuo savo kiemo. Ir ar srutos teka jo šulinin, iškur geria vandenį jis pats, jo šeimyna ir visi galvijai, tas jam ne galvoje. Nelaimingas ukininkas visai nejaučia, kiek tai kenkia jam ir jo namiškiams tokia nešvara. Kiek ta sodžiaus vaikų serga ir miršta kasmet, prisigėrę amonijako garų iš mėšlynų! Nemažiau kenčia ir miestelėnas, apsigyvenęs arti kliozetų, arti srutduobių, arti kitų dvakalų. Kuomet sodietis pigiai galētu—bytik norėtu—suteikti sau gerą, sveiką orą, miestelėnas par nelaimę negali to padaryti. Jį kliūdo neišvengiamos aplinkybės, kaip va: neturtas. Čia kankana kaip didelis noras nieko nepadės! Duotu tai Dievas, kad Valdžia pasirupintu kadanorint suteikti sausę, saulėtą, sveiką gyvenimą varguoliams, darbininkams, amatninkams! Tai padariusi Valdžia išrištu pusę socijališko klausimo. Nes lygios tiesos—lygus, sveikas, sviežias oras—priguli visiems lygiai!

Azotas, arba aiškiau pasakius, azoto gasas, nekanakiek veikia mūsų organizme. Męs įtraukiame jį plaučiuosna ir vėl išpučiame, nepadarę nei gero, nei pikto mūsų kraujui.

Kaslink oro rugštis, tai be šios negalime pakrutėti nė iš vietos. Apsigyvenę viename azote, numirtume beregint. Oro rugštis, kurią mes įkvėpume patenka plaučiuosna, iš čia—kraujan. Visupirma vienijasi su kraujo akutėmis (lašeliukais), potam susimaišo su anglių rugštimi. Anglių rugštis atsiranda iš suvalgyto maisto, iš riebuly, cukraus, skarbylo ir kitų. Ji susimaišo su oro rugštimi, šilimai tarpininkaujant pabuna bent kiek plaučiuose ir tuo jau dumia iš mūsų kuno laukan.

Mūsų kuno šilima pasidaro stačiai teip, kaip pasidaro sukurus ugnį. Kaip va: pakurus pečių, uždegus žvakę, lempą. Oro rugštis susimaišo su anglių rugštimi: bedegant malkoms, žvakei, kerosinui, aliejui, ir išeina iš to šilima.

Taigi, žmonės neteisingai mano buk šildo mūsų kuną: kailiniai, švarkas, vilnonė. Jie nieko nešildo, jie yra tiktai dangtis, kurs pridengia mūsų kuną ir neleidžia jam atvėsti. Todėl diengaliams nieko ne-

bepadeda nė šiltas apdaras, nes jų pečius baigia aušės.

Anglių rugštis yra mūsų plaučiams stačiai indėvė (trucižna), kuri kliudo širdies veiksmą ir gaisina kraujo kelionę. Bet mės įkvėpuojame ją ne tik degant: malkoms, anglims, aliejui, kerosinui ir t.t., ale pagauname nuo mūsų sągyventojų, nuo gyvulių, kurie teippat išpučia iš savęs tą anglių rugštį laike medegos degimo jų kune.

Dėlto tai mės užsinuodijame vienas kitą: grįčiose, raštynėse, mokyklose, pabrukose, susirinkimuose, aludėse, karčemose ir kitur. Reikėtu butinai pravėdinti kiek begalint tokias vietas, kame susirenka daug žmonių.

Geras oras vadinas toks oras, kurs nėra prtvinkęs jokiais garais. Kurs yra liuosas nuo garų: žmonių, gazo liepsnos, žvakių, lempų, suodžių, dulkių, mėšlynų, pagedusių vandenių, užraugtų pabrukos išmatomis kliozetų, pelkių, balų, dumblynių ir t. t. Grynas oras yra neregimas ir neužuodžiamas. Dirbamuose ir guliamuose kambariuose oras yra kone visuomet netikęs ir pagadintas. Užtatai reikia langus tiek kartų ir tiek ilgai atidarinėti, kiek vien begalint. Teip pasielgę, turėsime visuomet gryną ir sveiką orą.

Daktaras Reklam'as šiteip sako apie kambarių vėdinimą. „Žmonės galvoja, buk atidarius vieną pusę lango išryto, prieiną sviežio oro pakaktinai. Čia teip išėina, kaip kad įpiltumei skleinyčion purvino vandens pilną šaukščiuką gero, gryno vandens. Tuomigi nepataisyti purvo ir nepadarysi vandens sveiku. Žinoma, apie tyrą, ar netyrą vandenį kiekvienas supranta dėlto, kad jį mato. Kadangi oro akimis neregime ir nosimi neužuodžiame, partai pagadinto kambario oro nepasaujojame, arba nenoroms pasikakiname tokiu, koks jis yra. Kas nori, kad jo kuno permaina eitu teisingai ir kad pats butu sveikas ir darbui tikęs, tas tesirupina geru, grynu oru savo grįčioje, teprasivaikščioja kuomet galėdamas tankiai ir ilgai lauke—ypatingai miške—idant plaučiai prisisemtu sviežios rugšties. Tuomitarpu kitas teišvėdina kambarius, kad pagrižęs rastumei tokį orą, koku kvėpavai be vaikštinedamas“.

Meilutis Skaitytojau! Aš dabar tikiuos, kad tu visuomet vėdinsi tavo grįčią ir miegamąjį kambarį. Taigi, neužtenka praverti trumpą laiką langą, ar duris, bet reikia atidaryti abu langus priešais vienas kito, arba jei vienas tėra langas, tat reikia atidaryti tą langą ir duris. Teip pasielgę, turėsi sveiką gyvenimą.

Geras oras yra didis daktaras. Antroje šios knygos dalyje aš papasakosiu tau, Meilutis Skaitytojau, dar daugiau apie gerą ir pagadintą orą, apie jo įtekme ant sveiko ir sergančio kuno, apie ventilaciją ir kitką. Čia tik pasakysiu dar sykį, juog geras, grynas oras yra pirmoji sąlyga sveiko kraujo išdirbimo.

Egi nuo sveiko kraujo priguli viso kuno sveikata, energija ir dvasės giedra.

(toliaus bus)

Žinios iš Lietuvos

Ryga. Iki 1894 m. lietuviška kalba mūsų mieste buvo pačių lietuvių niekinama, nesigirdėjo lietuviškai kalbant ant gatvių, nei pas bažnyčią, nors bažnyčioje galima buvo matyti skaitant lietuviškas maldaknyges, bet išėjus iš bažnyčios buvo girdima rusiška, lenkiška, vokiška ir latviška šneka. Nuo įkurimo „Lietuvių Pašalpos Draugijos“ lietuviška kalba kaskart drąsiau pradėjo skambėti; įpatingai igijo jinau pagarbą nuo įvedimo lietuviškų pamokslų šv. Pranciškaus bažnyčioje. 2 metai atgal tapo leista sakyti lietuviški pamokslai šv. Alberto bažnyčioje, o nuo 1 sausio 1906 m. ir senojoje bažnyčioje, žinoma, ne kas nedėdienis, bet sekančia eilia: vienoje nedėlioje lenkiškas pamokslas, 2-je—vokiškas, 3-je—latviškas, 4-je—lietuviškas, tokiuo budu per 3 bažnyčias išėina 51 pamokslas per metus. Kurį šventadienį esti lietuviškas pamokslas, tądien ir giedojimas atliekama lietuviškai. Dabar susitaisė puikus bažnytinis choras, vedamas p. Jomanto.

Didžioji dalis Rygos lietuvių dar ikišiol nesusi-pranta esą lietuviai, savąją kalbą niekina, patįs prašo kad jų vaikus mokintu lenkiškų poterių; daug yra tokių lietuvių, kurie džiaugiasi, kad jų vaikai nebe-moka lietuviškai kalbėti. Mūsų inteligentija šalinasi nuo prasčiokėlių, nesisteigia sužadinti tarp tamsesnių savo brolių tautišką susipratimą, pasiputę nenori pratiesti rankos žemesniems tautiečiams, nei meilauš žodelio neištars žemesniam, tokiu budu daugumą tamsuolių užgauna ir atstuma nuo vienybės.

Lietuviškų mokyklų ikišiol Rygoje neturėjom. Lenkai įkurė lenkiškas mokyklas, kurias lanko daugiausiai lietuvių vaikai. Pernai buvo užklausti lietuvių mokinių tėvai, ar nori, kad jų vaikai butu lietuviškai mokinami poterių, katekizmo, skaityti. Tėvai teip buvo kvaili, kad prašė jų vaikus mokinti lenkiškų poterių ir katekizmų. Tai lenkams labai patiko. Nuo įkurimo „Žvaigždės“ draugijos pradėta rūpintis įrengimu lietuviškų mokyklų, nors per 3 mėnesis nieko dar nepadaryta, o jau artinasi mokslo metas. Bene priseis savo vaikus vėl atiduoti lenkiškoms mokykloms.

J. V.

Kulva (Kauno pav.). 16 liepos m. d. per Škaplerną apgarsinta mums iš ambonos J. M. Vyskupo dekretas, juog nuo šios dienos kas antras šventadienis visos pamaldos bažnyčioje bus lietuviškoje kalboje atliekamos. Neapsakomai prasidžiugom mes, lietuviai, iš to teisingo mylimojo mūsų Vyskupo nusprendimo. Net ir apšviestiesnieji lenkai pripažino,

juog tai visiškai teisinga. O! kaip tą dieną meiliai mums skambėjo lietuviškos giesmės! Per suplikacijas maž ne visa bažnyčia užte užė lietuviškai giedodama, ir pasirodė, juog ne tik giedoriai moka lietuviškai giedoti!... Viliames, dabar meilės ir santar-mės nėviena negadinsiant tarp mūsų.

— Nedėdienį 23 liep. buvo pas mūsų nelai-mingas atsitikimas. Keliatas berniukų is Ručiunų so-džiaus, nuo 14 lig 18 metų amžiaus, pagrįžę iš baž-nyčios nuėjo maudyties į Lankiesą (upę). Vienas iš jų pradėjo skęsti, matyti jį sutraukė mėšlungis. Kiti pabijoję gelbėti patįs, bet nubėgo į artimą dvarą pa-gelbos ieškoti. Kol ta pagelba atbėgo, nelaimingas jau nuskindo ir tik lavoną ištraukė.

L. R. Kulvietis.

Šatės (Telšių pav.). Užpernai pas mūsų, kaiku-rioms įpatoms prašant, buvo įrengta grapo Zubovo alinė. Bet diduma parapijonų nenorėjo priimti tos „geradėjystės“, nes paskaitė ją už pragaištingą vi-suomeni. Žmonės padarė nusprendimą (prigovor), kad jiems nereikia alinės Šatėse; tą nusprendimą žė-miečių viršininkas nusiuntė gubernatoriui, tas—akci-zų viršininkui, kurs pranešė grapui Zubovui, juog žmonės nenori alinės. Grapas Zubovas yra tai žmo-gus labai doras: pasibaigus metams, jis uždengė Ša-čių alinę. Tečiaus „girtybės užtarytojai“ nerimo—per jų įkalbėjimą Šateikių grapas Plioteris apdovenojo Šates nauja aline. Žmonės vėl tarisi paduoti prašy-mą į vyresnybę, kad pagal anų metų nusprendimą išgelbėtų juos nuo alinės, kuri žmonių gerovės anaip-tol nepadaugina.

— Užtat dėkingi esame Monikai Paulauskaitei ir Agatai Jonušaitėi už įkurimą Šatėse keptuvių. Anų keptuvės stato mums naudingus produktus—gerą ir skanią duoną ir pyragą. Tos beturtės mergaitės nau-dingiausias darbuojas visuomenės labui už grapų... ali-nes. Vandens atsigėrus daug sveikiaus bus, dar ir keliatas kapeikų atliks kišenėje dėl juodosios dienos.

Kaunas. Liepos 20 dienoj 10-toj valandoj iš ryto prasidėjo visuotinas šv. Kazimiero Draugijos sąnarių susirinkimas. Atidengė jį Draugijos pirmsėdys, bu-vęs Dumos atstovas, kun. Jarulaitis, sveikindamas nuoširdžiai susirinkusius ir velydamas jiems pasise-kimo darbuose. Atsistatydinus senai valdybai, išrinkti tapo: susirinkimo pirmininku—kun. A. Dambrauskas; jo pagalbininkais—kun. Jarulaitis ir Maciejauskas, sekretoriais—kun. Jasienskas ir Bikinas. Po perskai-tymui protokolo pereito susirinkimo, Draugijos ka-sierius, kun. Januševyčius pranešė susirinkimui apie Draugijos darbavimosi ir jos pinigiską stovį. Tą at-skaitą nutarta skyrium atspausti ir Draugijos sąna-riams išsiuntinėti.

Tam tarpe susirinkiman atvykęs Jo Mylista vys-kupas Cyrtautas teikėsi taipogi į Draugijos sąnarius įsirašyti ir susirinkimo tarybose dalyvauti.

Pagal dienos tvarką iš eilios buvo perskaitytas naujų šv. Kazimiero Draugijos įstatymų projektas. Jo Mylistai vysk. Cyrtautui ir kitiems kunigams pa-tariant, prie minėtųjų įstatymų pridėti tapo trys ne-atmainomi punktai, aiškiaus pažymintieji, Draugijos katalikiškumą. Taip pataisytuosius Draugijos įstaty-mus nutarta pilnai priimti ir paduoti Kauno guber-natoriui dėl registracijos.

Toliau svarstytas buvo klausimas naujo inteli-gentijai paskirtojo laikraščio. Jo programą padavė kun. A. Dambrauskas ir susirinkimas pilnai ją priėmė. Pagal savo tikslą bus tai lieteratūros, mokslo ir po-litikos laikraštis su ypatingu atžvilgiu į socijologiskus klausimus. Iš pradžių nutarta leisti jį sykį į mėnesį pavydale knygutės in 8° nemažiau penkių spaudos lakštų. Laikraščio kainą pavesta nutarti Draugijos valdybai. Vardas laikraščio parinktas „Draugija“. Talpinami jame straipsniai, autoriams to reikalaujant, bus apmokami pagal sutartį, padarytą su redakcija*).

Išmušus pirmai po dviliktos apšaukta tapo dvie-ju valandu pertrauka.

Po pietų nuo 3-os pradėdant iki vėlam vakarui vėl tęsėsi tarybos. Plačiai buvo kalbėta apie silpnas puses dabartinės mūsų rašliavos. Išreikšta daug geis-mų kas link didesnio mūsų raštuose gyvumo, ak-tuališkumo, progresiviškumo ir t.t. Nutarta pagilini-mui religijos supratimo išleisti daugiau knygų, paaiš-kinančių pavienias] dažniau užpuldinėjamasias tikėji-mo tiesas, kaip antai: apie Dievą, apie Bažnyčią ir kitus polemikos reikalaujančius klausimus. Be to—išreikštas buvo geismas—išleisti knygą „Apie Kri-staus Sekimą“, Atlaidų knygele ir kalendorių, kiek galima ankščiau.

Kas link pagerinimo organizacijos geroms kny-goms ir laikraščiams platinti—susirinkimas pripažino reikalingumą knygyno ir knygų sankrovėlės kiekvie-noj parapijoj. prie to buvo išreikštas geismas, idant Jo Mylista vyskupas paragintu kunigiją karščiau už-siimti tais dalykais**). Be to—susirinkimas nuspren-dė, kad valdyba siuntinētu sąnariams savo spauz-dinius tuojau po jų išėjimo, išlaidas atrokuojant iš dividendo, o kas butu viršaus, sąnariai apsiemė tai gale metų pamokėti. Antrojo išleidimo paties veika-lo nutarta nesiųsti.

Apie knygnešius ir savos spaustuvės įkurimą, laiko maž belikus, nedaug buvo tekalbėta. Nutarta pavesti tą dalyką pačiai Draugijos Valdybai.

*) Reikalaujamas pagal naujus spaudos įstatymus tam tikras apie naujai įkuriamąjį laikraštį pranešimas paduotas tapo Kauno gubernatoriui liepos 29 d. Laikraščio kaina paskirta 6 rub. metams.
Autoriaus prierašas.

**) Jo Mylista vysk. Pallulionas ragino prie to jau pernai savo grometoje išleistoje 5 d. Lapkričio. Štai Jo Mylistos žodžiai: Ad rem maxime conferret institutio bibliotecarum populaium. Op'andum est summopere ut quilibet sacerdos parvulam saltem habeat collectionem optimorum opusculorum, eo magis, ut parochi populares bi-bliotecas in communem parochianorum usum instituant, et institutos sollerter provideque moderentnr.

Redakcijos prirašimas.

Į redaktorius visų šv. Kazimiero spaudinių išrinktas tapo buvęs Akademijos profesorius kun. A. Dambrauskas, kuriam susirinkimas pavedė išsirinkti pačiam atsakančius pagalbininkus ir tokiu budu suorganizuoti redakcijos komitetą*).

Užbaigtas tapo susirinkimas viešu padėkavojimu buvusiai Draugijos valdybai už visą jos triusą ir pasišventimą visuomenės labui.

Susirinkimui pasibaigus, kun. Korzonas paprašė esančiųjų luktelėti dar valandžiukę ir išklausti projektą įstatymų „Motinelės“, t. y. Draugijos jaunuomenei augštesnius mokslus einančiai šelpti. Nutarta, pertaisius keletą punktų, priimti pilnai kun. Korzono projektą. Platesnę žinią apie tą naują Draugiją paduos be abejo neužilgo patsai „Motinelės“ pirminkas.

Duok Dieve idant augščiau nurodytieji visuotino šv. Kazimiero Draugijos susirinkimo nutarimai ir projektai kuograičiausiai įvyktu ir kuogausiausia visuomenei naudą atneštu.

Šv. Kazimiero Draugijos pirmininkas
Kun. A. Dambrauskas.

Žem. Kalvarija. Šimet, kaip ir galima buvo laukti; „Didžioji Kalvarija“ iškilmingiaus buvo švenčiama, negu kitais metais. Jau nuo Birželio vidurio iš visur žmonės pradėjo rinkties. Liepos 1 d. bažnyčia iš vidaus ir iš oro liko vainikais išpuošta teip, kad visi gerėjos. Liepos-gi 7 d. jau pilnas miestelis žmonių buvo. Toji diena ilgai pasiliks visų atmintyje, nės joje atėjo pirmoji nuo 143 metų procesija, kurią atvedė uolus ir darbštus kun. Lialis iš Budrių. Dalyvaso joje viršiaus per 1000 ypatų. 3 kunigai iškilmingai pasitiko procesiją.

Bažnyčioje sveikino keleivius vietinis kunigas. Tokiu pat budu subatoje liko priimta procesija iš Mosedės. Nedėlios-gi vakarą abi procesiji teippat su prakalbomis liko išleisti už miestelio. Tą dieną buvo Kalvarijoje viršiaus per 40 kunigų ir 30 klierikų. Iš Kunigų tarpo vienas buvo iš Odessos, o antras iš Peterburgo. Žmonių-gi buvo nuo 30—40 mylių ir kaip-kurie gyveno čia po 15 ir daugiau dienų. Teip tai gražiai, be jokių nelaimių, atlikome šimet „Didžiąją Kalvariją“, iš kurios visi džiaugės. Kitą-gi metą, jei Dievas padės, viliamės dar iškilmingiaus ją atlikti ir daugiaus žmonių sulaukti, ypatingai, kad naujai išėjusi iš spaudos knygelė „Žemaičių Kalvarijos aprašymas“ (67 pusl., su 21 paveikslu—25 kap. Ga-

*) Kadangi pagal naujų įstatymų projektą redakcijos komitetas visas įeina į Draugijos valdybą, tatau sutverti naują valdybą pasirodė gan painus dalykas. Dėlei tos priežasties naujai išrinktasis pirmininkas-redaktorius kreipėsi prie senosios valdybos šanariu su prašymu, bene apsiimtu jie patarnauti Draugijai dar kiek laiko iki naujam išeiliniam susirinkimui. Šis prašymas maloniai išklaustas tapo. Tokiu budu suorganizuota paliko ši iklaininė Valdyba: Pirmininkas kun. A. Dambrauskas, sekretorius kun. Byla, kasierius kun. Januševyčius, Valdybos šanariai—kun. Dogelis ir Bajo-
rinas.

Autoriaus prierasas.

unama pas llakių kamendorių), talpinanti platų aprašymą miestelio, bažnyčios ir parapijos, visur išgarsins Žemaičių Kalvarijos vardą ir daugybę naujų keleivių patrauks jos šventybes aplankyti.

Kun. A. R.

Daujienai. Pas mus metai bus geri, paauga gerai rugiai ir kviečiai. Vasarojus irgi neprastas. Jei Dievas duos bus pinigelių. Vieno tik mums truksta—tai gilesnio apsišvietimo. Retai kas iš mūsų skaito ant knygėlės o dar rečiau pamatysi pas mus laikraščius. Tiesa kunigelys mus ragino mokintis skaityti, rašyti, bet mes labai ant to viso žiurėme. Kada iš to miego išbusime? Sunku pasakyti.

Krinčiniėtis.

Iš Žemaičių Vyskupijos.

Šv. atm. kunigas Ignacas Stankunas, kaipo kunigas ir kaipo tautietis užsitarnavo gerą šlovę plačioje mūsų vyskupijoje. Pažinome jį kaipo dorą ir teisingą žmogų ir kaipo darbštą kunigą. Truikinių filijoje išbuvo 20 metų; ten praleido savo jaunystę, karštai darbuodamos apie dušų išganymą ir klebonijos ukės sutvarkymą—jo tatau rupesniu klebonijos žemė atsirado teip gerosė sąlygose, juogiai gali pavydėti ne viena parapija; todėl šiandien Truikinių filija (Skuodo parapijos) paskaityta tarp geriausiu. Išsikeldamas iš Truikinių, paliko po savės malonų paminėjimą. Krekenavos klebonu nors neilgai buvo, bet ir per trumpą laiką užsitarnavo pagarbą nevien tarp žemesniųjų, bet ir tarp augštesniųjų luomų, nes tikrąją dorybę žmonės veikia atjaučia. Budamas Vaiguvos klebonu (Šaulių pav.), pastatė ten gerą naują kleboniją. Šatėse (Telšių pav.) klebonu išbuvo 18 metų, padirbino puikius altorius, vargonus, padidino ir apmurydino parapijos kapus, pasvėrė ir pataisė klebonijos namus. Dabarčiui Šačių bažnyčią galima priskaityti prie gražiausių vyskupijoje. Kaipo klebonas, šv. a. kunigas Ignacas labai rupinosi savo parapijonų dorybe. Nuo pirmųjų Dvasios šv. novenų pradėjo karštai raginti savo parapijonus prie blaivybės; degtinės krautuvė Šatėse negalėjo ilgiaus veikti kaip vienus metus—atvykęs jos uždengtų valdininkas išreiškė uždengimo priežastį („Padėkavokit—sako—savo klebonui; parapija nebevartoja degtinės, nebereikia nei krautuvės“). Kadangi Šatiškiai, apskritai sakant, visai mažai tevartoja degtinės, todėl monopolio čia šiandien nėra. Klystančioms avelėms persergėjimus duodavo drąsiai ir išmintingai, neatsižvelgdamas visai į paklydėlių luomą, tiesos nevyturdamas į vatą. Nedidelės buvo sveikatos, savo amžiuje yra daug sykių sunkiai sirgęs; tečiau darbavosi per visą amžių be atlidžio. Per penkeris paskutinius metus jo sveikata labai nusilpnėjo; kartais jautė smarkius sopulius, bet vis darbavosi. Per paskutinį mėnesį vien rupincsi, kad Šačių bažnyčia turētu gerus vargonus, bet nebegalėdamas užžengti ant koro, prašydavosi užnešti

prie dirbamų vargonų ir ten sedėdamas veizdėjos į darbą. Nebegalėdamas išlipti iš lovos, liepdavo langą atidaryti, idant paklausty naujųjų vargonų balso. Ant 30 liepos m. buvo surengęs priėmimą naujųjų vargonų, bet mirė 29 liepos m. d. Po palaidojimo priėmimą vargonų atliko Džiakonas akivaizdoje parapijonų. Vargonai (p. Masalskio darbo) visiems patiko. Šv. atminties kun. Ignacas budanas geros širdies, nesudėliojo turto, bet nei skolingas nėvienam nepaliko. Už didelę Dievo apveizdos malonę reikia paskaityti, kad jį apsergėjo nuo altarijos, nės neturėdamas savojo turto, altarijoje būtų juodą putrą srėbęs, o jei nebutų galėjęs mišių laikyti, tai ir tos būtų pritrukęs. Velionis neturėjo prisirišimo prie šios pasaulės gerybų, todėl ramiai skyrėsi su ja; jausdamas besiantinant mirtį, persižėgnojo, ištarė psalmo žodžius „In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum“; tie žodžiai lietuviškai taip sakosi: „Ing tavo, Viešpatie, rankas, atiduodu mano dušią“. Palaidotas tapo ant Šačių parapijos kapų 31 liepos—savo patrono dienoje. Tegu ilsis Viešpatyje! K. T.

Jo Mylistos Vyskupo surėdymu įvyko šiokios **kunigų permainos**: kun. Jonas Maciejauskis Šaulių vikaras buvo iškeltas į Alsėdžius, bet dabar pasilieka ant vietos, kun. Kazimėras Šaulys Panevėžio kapelionas į Seminariją į profesorius, kun. Henrikas Laumianskis Seminarijos profesorius Panevėžin į kapelonus, Petras Bružas Šaulių kamend. į Žliubino filiją.

L I E T U V A.

Kame Lietuva?

Vieni sako ten, kame žmonės lietuviškai tebekalba.

Kiti sako ten, kame paskučiausiuose laikuose—110 metų tam atgal—buvo Didi Lietuvos Kunigaikštystė.

Pagal pirmuosius—Lietuva—tai Kauno ir Suvalkų guberniji, didžioji dalis Vilniaus gubernijos, ir dalelės: Gardino, Kurliandijos ir Vitebsko gubernijų.

Pagal antruosius—tai Lietuva susideda iš šių šešių gubernijų: Vilniaus, Kauno, Vitebsko, Gardino, Minsko ir Mohiliavo.

Keno gi teisybė?

Ir vienu ir kitu—tas vis prigul nuo to, kaip mes į tą reikalą pažiūrėsime.

Jeigu žiūrėsime vien į kalbą—tai teisybė bus po pirmųjų pusės. Bet antrieji sako—ir tai visiškai teisingai,—kad kalba—tai dar ne viskas dėlei krašto pavadinimo. Čia tur prisidėti, taip sakant, visa krašto istorija,—t. y. to krašto veikalai

O tų šešių viršminėtų gubernijų veikalai, neišskiriant dar ir Suvalkų gubernijos, per amžius vienodi buvo.

To krašto gyventojai išvien kares vesdavo, vienodų įstatymų klausidavo, vienodai žemę dirbdavo, vienodai savo trobas statydavo, vienodus įpratimus turėdavo—žodžiu, tai buvo vienas kraštas,—o to krašto vardas—Didi Lietuvos Kunigaikštystė.

Jeigu amžių-amžių laike tas kraštas vadindavosi Didi Lietuvos Kunigaikštystė—tai nėra ir buti negali nei jokios geros priežasties paimti ir atmainyti tą vardą dabar.

—Kokia tai Lietuva?—Gal kas užmesti,—juk gi dabar visas parėdymas, visa Valdžia nuo Rusijos paeina.

—Teip,—atsakysime,—Lietuva Rusijos paveikta ir užimta tapo 1795 m. Bet ar gi tas kraštas nuo to užėmimo jau pražuvo? Koks jis buvo pirmiau, toks ir dabar atsiliko. Kaip tas kraštas turėjo kitokią, negu Rusija, istoriją, taip ją ir dabar turi; kaip jis turėjo sau ypatingus įpratimus, taip ir dabar juos turi; kaip kitoniškai, negu Rusijoje, trobas statė ir žemę išdirbo, taip ir dabar tame jis nuo Rusijos skiriasi. Kaip pirmiau tai buvo Lietuva—taip ir dabar, skirtumas tik tas, kad pirmiau Lietuva savistovė valstija buvo, o dabar po Rusijos valdžia patekusi yra.

—Kokia tai Lietuva?—gal vėl kitas užmesti,—juk gi žmonių dauguma ne lietuviškai, bet baltgudiškai kalba, teipo-gi kalba lenkiškai, rušiskai, žydiškai?

—Teip, ant to atsakysime,—teisybė,—Lietuvos gyventojai įvairiomis kalbomis kalba, bet krašto vardas vis gi tas pats tur atsilikti, kaip ir pirmiau buvo—o tai Didi Lietuvos Kunigaikštystė, arba tiesiai Lietuva.

Ir pirmiau, per kiaurus amžius Lietuvoj visokios kalbos gyventojų buvo vartojamos, kaip, duokim apart lietuviškos gudiška, o tečiau, ant to neatsižiurint, krašto vardas buvo Didi Lietuvos Kunigaikštystė, arba tiesiai Lietuva, tai kodėl gi dabar tą kraštą mes norėtumėm kitaip pavadinti? Dėlei permainos nei jokios svarbios priežasties nėra.

Teip kalba antrieji.

Bet teisybė reikalauja, idant ta Lietuvos dalis, kame žmonių dauguma kalba gudiškai—Gudija vadintųsi. Tas teip ir yra gyvenime.

Tokiu butu prieiname prie šio nutarimo, jog kraštas, susidedas iš šių gubernijų: Kauno, Suvalkų, Vilniaus, Gardino, Minsko, Vitebsko ir Mohiliavo tur vadintis Didi Lietuvos Kunigaikštystė, arba tiesiai Lietuva, ir jog jis susideda iš dviejų dalių: iš tikrosios Lietuvos, kame žmonės lietuviškai kalba ir iš Gudijos, kame žmonės gudiškai kalba.

Kas paliečia žmones, mūsų krašte gyvenančius, ir kalbančius rušiskai, lenkiškai arba žydiškai—tai jų mūsų krašte mažuma, ir jie ypatingos spalvos visam kraštui nepriduoda.

„V. Ž.“

Žinios iš visos Rusijos.

Mokslaviečių dalykai.

Mokslas augštesniose mokslavietėse prasidės rugsėjo mėnesyje. **Petrapylyje** ant augštesniųjų mergaičių kursų ši-met bus įvestas teisių (įstatymų) skyrius, o **Kazaniuje** istoriškai-pilioligiškas (kalbų).

Apšvietos ministerija pasiruošė ateinančiuose mokslo metuose kiekvienam žmogui, kas tik norės mokslavietę įkurti, leisti be įpatingo ant to valdžios sutikimo, bet bus reikalaujama, kad įkurėjai turėtų tam tikrą mokslą ir būtų krikščionis. o jei kuomet nekrikščionis norėtų būti mokslavietės įkurėju, tai valdžia reikalaus, idant būtų išrinkta ir mokslavietei paskyrta tam tikra krikščioniško tikėjimo ypata. Bet apšvietos ministerija tas žinias vadina klaidingomis ir sakosi ikišiol neturėjusi panašaus projekto.

Teismo (sodo) dalykai.

Paskutiniame laikę kariški teismai (sudai) vis mažiau ir mažiau baudžia mirtimi politikos kaltinikus, net ir tose vietose, kamę yra kariškas stovys, kaip antai: **Varšavoje** už prieštaravimą Valdžiai su ginklais nuspresta: Novicki ir Valasinski nuteisti ant 6 ir 4 metų katorgos; 6 ypatas liepta uždaryti kalinyje ant kelių mėnesių už tat, kad jos agitaciją vedė tarp kareivių; **Sevastopolyje** mirties bausmę tapo pasmerktas kazokas Zadorožnys dėl to, kad norėjo jis apvogti krautuvę, prie kurios buvo valdžios pastatytas; **Kronštate** už maištą tapo sušaudytos 7 ypatos,—kiti kaltinikai netrukus bus nubausti.

Laikraščių dalykai.

Valdžia paskutiniame laikę labai aštriai pradėjo varžyti ir bausti laikraščius ir jų išleidėjus, ypač tuos, kurie labai drąsiai o kuomet ir be jokio atžvilgio rašė. Nesenei **Petrapylyje** beveik visi agitatoriški laikraščiai tapo sustabdyti, kaip antai „**Rusia**“, „Dvidešimtas Aružius“ ir daug kitų. Nemažai teipogi tapo uždarytų spaustuvių; išleidėjus, redaktorius ir spaustuvių valdininkus patraukė į teismus. Kitur tas pats atsitinka. Ar ilgai teip bus? Sunku išspėti.

Riausių stabdymai.

Darbininkams sustreikavus, Valdžia labai aštriai pradėjo juos spausti: **Varšavoje**—perkratė visus traukinius, kuriuose važiavo darbininkai; ant gatvių buriai surištų, kaip kaltininkų ir maištininkų; **Petropylyje** ir **Maskvoje** tapo uždaryta daug arbatnamų, kliubų, draugijų ir tt.; nekuriuose vietose valdžia užėjo ant karštų revoliucionierių pėdų,—sako buk Maskvoje suimtas tapo net jų visas centralinis komitetas; **Sudžioje** sujimtas ir kalynyje pasodintas tapo buvusias Dumas sąnarys Solomko, bet greitai jį paleidė. Žimesniuose darbininkų centruose Valdžia apgarsino jau įvairius įstatymus—kas link streikų, dėl tos priežasties, kamę tik atsitiko streikai, daug žmonių, ypač darbininkų nemažai nukentėjo, nes vieni iš jų už dalyvavimą streikę tapo valdžios suimti ir į kalynę įmesti, o kitiems liepta tuojaus išvažiuoti; iš **Petropylio** vieną dieną išvyta 69 ypatos; iš **Maskvos** daugiausiai išvyta; **Jelizavetgrade** 14 ypatų už streiką įmesta kalynėn.

Darbininkų užmanymai.

Kaip tik Duma tapo paleista, tuojaus darbininkai užmanė visur sustreikuoti. Nepasisekė nabagams. Sveaburge ir **Kronštate** Valdžia sulaužė maištinikus. Maskvoje socialistai ir demokratai susikovojo su revoliucionieriais; geležinkelių darbininkai nesuskubo tarp savęs susižinoti; va-

dovai tapo suimti, komitetai išardyti; viskas suiro,—nirimo,—vargu ir bado nemažai ištyrę eina prie darbe.

Kame didžiausi nerimavimai?

Dabar nerimauja ir tarp savęs draskosi žmonės Samaros, Saratavo, Simbirsko ir Orlo gubernijose. Jie ker-ta miškus; degina kits kito javus, šieną; mušasi, draskosi, tarytum, betu ne žmonės, bet žvėrys. Kas iš to bus? Žinoma—badas, vargas, ligos ir kitos nelaimės. Kas tam kaltas? Patįs žmonės. Jie, budami tamsūs, nesupranta to, jog darydami skriaudą savo kaimynams, patįs savę ir visą savo kraštą įveda į nuskurdimą. Duksta teipogi ir Lenkija, nes **Varšavoje** ir kitose jos miestose mėto bombas, su revolveriais rankosę šaudosi, kits kitą žudo, apgaulinėja, tiesiop kaip butu nepilno proto žmonės. Duok Dieve, kad ta apsvaigimo liga butu toli, toli nuo mūsų krašto, nuo mūsų brangios Tėvynės-Lietuvos.

Kaukazas.

Šušoje po muštynių, kurios traukėsi visą mėnesį tarp totorių ir armėnų, buvo abi pusi nurimusi; jenerolui Galaščapavui įkalbinėjant totoriai ir armėnai pridarėjo nebesimušti, iširti iš abejų pusių nesutikimo priežastis ir susitaikinti; bet ne ilgai ištvėrė savo pažadėjimę ir pasiruošimę, nes laikę derybu kažin-kas užmušė vieną totorių; supykę totoriai užmušė keleta armėnų ir vėl prasidėjo tarp jų nesutikimai,—kuo jie pasibaigs? Dievas žino.

Tyflyse nedori žmonės užpuolė ant krautuvių ir privatiškų ypatų, norėdami juos apiplėšti; nuo kunigaikščio Čelakajevo, bajorvėdžio, atėmė jie 2 tukst. rublių; iš keptuvės pagavo 300 r.; užklupę pačtorių nugalabino jį ir paėmė visus pinigus; nužudė tramvojų viršininką-inžinierių Eidelmaną; policija suėmė kelioliką ypatų su proklamacijomis, kelioliką su ginklais.

Kuršas.

Revoliucionieriai, kaip seniaus, teip ir dabar užpuldinėja ant valsčių ir monopolijų, policijos ir kariumenės viršiniku, baronų, galabija, degina, tiesiop kaip žvėrys. **Mitaujoje** susekė tam tikrą revoliucionierių organizaciją, kuri buvo pasiruošusi kurstyti kareivius; netoli **Mitaujas** šaudyta į einantį traukinį; netoli **Grobino** plėšikai sustabdė traukinį ir apvogė visus važiuojančius; nekurius iš jų policijai pasisekė sugauti.

Suomija (Finų žemė).

Finų senatas nusprendė paleisti raudonąją gvardiją, o jos vadovą Kok'ą įmesti kalynėn, bet šis pabėgo. **Sveaborge** uždalyvavimą kareivių maištę pasmerkė mirtimi: du apicieriu—Jemilianovą ir Kokanski, be to dar 5 kareivius sušaudė. Nyšliokę prasidėjo posėdziai krikščionių studentų, kurie susirinko iš Rusijos, Danijos, Finliandijos, Norvegijos, Oliandijos ir kitų šiaurės pusių,—išviso tamę susi-važiavimę dalyvauja 400 studentų.

Žinios iš užrubežio.

Prusija. Vidaus dalykų ministerio parėdymu, gražinami e-a atgal į tėvynę tie išeiviai, kurie neturi reikalingų dokumentų. Išeiviams iš Rusijos reikia su savimi turėti 400 markių paaugusiems ir 300 markių vaikams; jei kurs išeivis tiek neatsinešias pinigų, busias atgal gražintas.

Persija. Karalius suteikė savo šaliai konstituciją, arba įstatymus, pagal kuriuos žmonės galės rinkti atstovus į Persijos parlamentą (arba seimą). Bet ne visus atstovus

žmonės rinks | kaikius paskirs patsai karalius. Žinoma. tokia konstitucija yra dar menka, bet visgi jau šiočia to- kia pradžia padaryta valdymo būdai pagerinti.

Anglija. Žmonių atstovai per paskutinį seimo posėdį nusprendė, kad amatinkų sąjungos neatsako už nuosto- lius, jei kokie kartais atsitiktų per streiką. O pirmiaus kaikiuriuose atvejuose teismas patraukdavo tas sąjungas už tatau prie atsakomybės. Bet vargu šitą įstatymą už- tvirtins lordų rumas.

Turkija. Pavojingai susirgęs buvo turkų karalius, bet dabarėiui jau pagijo. Kitos karalybės todėl buvo labai su- sirupinusios, nes jam mirus, rasit, butu kilę tarp Turki- jos pavaldinių vaidai, kuriais pasinaudodamos karalybės gal butu panorėjusios pasidalinti Turkijos žemėmis, o prie dalybų paprastai neapseina be barnių, iš kurių galėtu kilti karės. Turkijos žemėmis pasidalinti noras seniai er- zina politikos vyrus.

GIESMYNAS

Lietuvlškąją kalboję.

Garsus mūsų tautietys, visiems žinomas kompozitorius, bažnytinių giesmių ir tautiškų dainų mylėtojas, artista p. J. Naujalys jau beveik baigia spauzdinti Kaunę puikų ir visiems mums seniai jau geistiną veikalą— „Giesmyną“, kuriamę patalpino įvairias mūsų bažnyčiose giedamas gies- mes su gaidomis ir partituromis. Duok Dieve kuograičiau- siai to veikalui sulaukti! To paties p. Naujalio išėjo jau iš spauštuvės: **Sonetas, Bakarolė, Tautiškos dainos** ir daug kitų veikalų: reikėtu kiekvienam tautiečiui jas įgyti.

P. G.

Redaktorius Pralotas *A. Karosas.*

Išduodamas arendon
Antašavos dvaras.
345 DEŠIMTINAI ŽEMES.

Dėl sąlygų, prašome kreipties šiuo adresu: pačta Vabalninkai Kauno gub. Antošavos miestelin p. Juozapui Šimoniui.

VARGONŲ FABRIKA

Jono Garaleyčiaus

perkelta ant Porto gatvės į nuosavus namus; žymiai padidino veikalą; priima užsakymus kas link statymo naujų ir taisymo senų vargonų.—Adr.: Kaunas. Por- tova, nuosavi n.

BAŽNYTINIŲ DRAPANŲ DIRBTUVĖ
Cecilijos Baranauskytės

Kaunę. Viešasis (paradny) placas. Fišero namai.

Neseniai išėjo iš spaudos knygelės:

- 1) **Pirmoji išpažintis ir Pirmoji šv. Komunija.**
KAINA 5 KAP.
- 2) **Dangiškos laimės diena ant žemės** (Pirmosios komunijos atminimui.)— Kaina 5 kap.

Abiejų šitų knygelių centralinė sankrova **Kazimėro Rutskio** (pirmiau Juozapo Zavadztkio) knygyne, Kaune.

J. NAUJALIO KNYGYNAS

Kaune.

SANKROVA: MALDAKNYGIŲ DVASIŠKO IR SVIETIŠKO TURINIO KNYGŲ PAVEIKSLELIŲ, ROŽANČIŲ, ŠKAPLERIŲ IR BAŽNYTINIŲ NATŲ.

Agentura „Nedėldienio Skaitymo“.

Daktaras A. von Forestier

specijališkas gydymas sergančių ausių, nosies ir gerklės ligomis. Nuo 12—1 valandos dieną ir nuo 6—7 val. vakarę. **Liepojus, Grudų gatvė** (Zernovaja), № 42, Bonyco namai. 25—16

Daktaro A. Jagdhold'o
Elektroterapija ir Rentgenologija.

Ištyrinėjimas ir kiaurai peržiurėjimas su **RENT- GENOSKOPO** pagalba visokių kuno dalių ir jų ligų: krutinės, širdies, plaučių, pleurito, inkstų, puslės, kau- lų gedimo ir perlužimo. Atradimas užsilikusių kunę pašalinių daiktų, kaip štai: šratų, kulku, adatų ir k. p. Gydymas su **RENTGENOSKOPO** pagalba visokių ligų esančių pavirš kuno, kaip antai: vėžio, niežų, skau- dulių ir k. p. Teipogi su **ELEKTRJKOS** pagalba gy- dymas reumatizmo, nervų, apmirimo kuno dalių ir k. p. **Liepojuje.** Grudų gatvė (Zernovaja), № 42, Bo- nyco namai. 25—16